

UPPLANDS FORNMINNESFÖRENING

Styrelsens berättelse över föreningens verksamhet arbetsåret 1978–79

Styrelse

Landshövding Ragnar Edenman, Uppsala, ordförande
Överbibliotekarie Gert Hornwall, Uppsala, vice ordförande
Landsantikvarie Ola Ehn, Uppsala, sekreterare
Bankdirektör Rune Skogum, Uppsala, skattmästare
Direktör Harald Linder, Uppsala
Fil.mag. Thorild Lindgren, Örsundsbro
Fru Greta Ericson, Örsundsbro
Lantbrukare Åke Söderman, Bergshamra
Arkivarie Wolter Ehn, Uppsala
Redaktör Henning Österberg, Sundbyberg
Bankdirektör Axel Stenberg, Enköping
Fru Gun Wallström, Björklinge

Utsedda av Uppsala läns landsting:

Bitr. skoldirektör Bengt Karlsson, Knivsta
Professor Sten Hillert, Uppsala, suppleant

Utsedda av Stockholms läns landsting:

Fru Birgit Blücher, Bergshamra
Fru Iris Johnsson, Norrtälje, suppleant

Utsedda av Uppsala kommun:

Docent Stig Jakobsson, Uppsala
Docent Stig Björklund, Rasbokil
Författare Pär Wistrand, Uppsala, suppleant
Professor Sten Hillert, Uppsala, suppleant

Förvaltningsutskott: Landshövding Edenman, ordf., överbibliotekarie Hornwall, docent Jakobsson, bitr. skoldirektör Karlsson samt sekreteraren landsantikvarie Ehn och skattmästaren bankdirektör Skogum.

Revisorer: Kamrer Thore Kihlberg och lantbrukare Martin Ehrengren med herr Harald Ekenhem och kamrer Erik Larsén som ersättare. Av Uppsala kommun utsedd: kamrer Greta Aglert med tekn.stud. Jonte Bernhard som suppleant.

Valberedning: Agronom Göran Kritz (sammankallande), folkskollärare Erik Wallström och agronom Nils Ålander.

Länsmuseernas samarbetsråd: Docent Jakobsson och fil.mag. Lindgren har varit föreningens representanter i samarbetsrådet under 1978. Vid samarbetsrådets

årsmöte i Umeå den 26 och 27 september 1978 deltog herrar Jakobsson och Lindgren samt landsantikvarie Ehn.

Stiftelsen Upplandsmuseets styrelse: Lantbrukare Åke Söderman har varit föreningens representant i stiftelsens styrelse under 1978 med fil.mag. Lindgren som suppleant.

Kulturminnesrådet för Stockholms län: Docent Jakobsson har varit föreningens representant i kulturminnesrådet under 1978 med landsantikvarie Ehn som suppleant.

Uppsala kommuns naturvårdsråd: Direktör Linder har varit föreningens representant i naturvårdsrådet under 1978 med landsantikvarie Ehn som suppleant.

Personal

Landsantikvarie och föreningens sekreterare:

Ola Ehn

1:e antikvarie och landsantikvariens ställföreträdare:

Anna-Märta Berg

Övriga antikvarier:

Lars Gezelius

Karin Wretin – tjänstledig fr.o.m. 1 nov. 1978 med fil.kand. Lena Kättström som vikarie.

Extra personal för arkeologiska undersökningar och antikvarisk kontroll under 1978:

fil.kand. Håkan Eriksson.

Övriga medarbetare:

Bertil Ericsson t.o.m. 3 nov. 1978

Evert Persson

Hans Strand

Stig Sundberg

Sven Österberg

Landsantikvarie Ehn och 1:e antikvarie Berg anställda av Stiftelsen Upplandsmuseet sedan 1 juli 1978, alla övriga från 1 jan. 1979.

Från riksantikvarieämbetets vapenfridetalj har landsantikvarien som extra arbetskraft tilldelats Harald Rääs t.o.m. 27 aug. 1978 och Lars-Erik Johansson fr.o.m. 21 aug. 1978.

Under året har vissa bebyggelseinventeringar utförts av Kristina Dahlberg, Anna-Lena Karlsson, Lena Kättström, Maria Malmlöf och Elisabet Wannberg med medel anslagna av Uppsala och Älvkarleby kommuner.

Tjänstemännens verksamhet redovisas per kalenderår i särskild verksamhetsberättelse.

Medlemmar

2 352

Betalande 2 158

Ständiga 123

Hedersledamöter 25

Medaljörer 46

Årsmöte, utflykter, extra möte och vinterting

Årsmötet och vårutflykten ägde rum söndagen den 4 juni 1978. I Vilundaskolan i Upplands Väsby hölls årsmötet under ordförandeskap av landshövding Edenman. Val till styrelse samt av ordförande, vice ordförande, revisorer, revisors-suppleanter och valberedning förrättades. Landshövding Edenman och fil.mag. Lindgren omvaldes som styrelsemedlemmar för en treårsperiod. Efter landstingsrådet Bror R. Eriksson, som undanbett sig återval, valdes fru Gun Wallström, Björklinge. Landshövding Edenman omvaldes till ordförande för tre år, och överbibliotekarie Hornwall omvaldes till vice ordförande för ett år. Revisorer och revisorssuppleanter omvaldes för ett år. Till ledamöter i valberedningen omvaldes agronom Kritz och folkskollärare Wallström samt nyvaldes agronom Ålander. Balansräkningen per den 31 december 1977 fastställdes och styrelsens och kassaförvaltaren beviljades ansvarsfrihet. Medlemsavgiften för 1979 och avgiften för ständig medlem beslöts oförändrade, 35 resp. 350 kronor. Till hedersledamot i fornminnesföreningen utsågs direktör Einar Kjellén, Grillby. Lantbrukare Erik Olsson, Östervåla och agronom Nils Ålander, Knivsta, tilldelades fornminnesföreningens förtjänstmedalj.

Vid årsmötet behandlades frågan om det framtida arbetsgivaransvaret för nuvarande arbetstagare vid fornminnesföreningen i samband med att Stiftelsen Upplandsmuseet övertar föreningens hittillsvarande uppgifter inom kulturminnesvården i Uppsala län. Årsmötet uppdrog åt styrelsen att träffa avtal med Stiftelsen Upplandsmuseet angående överförandet av fornminnesföreningens personal till stiftelsen fr.o.m. den 1 januari 1979. Vidare beslöt årsmötet i enlighet med styrelsens förslag att Upplands fornminnesförening tillhöriga museiföremål, bibliotek och arkiv (med undantag för de delar som berör rena föreningsangelägenheter) överlämnas som gåva till Stiftelsen Upplandsmuseet. Tre olika alternativ till Upplands fornminnesföreningens framtida organisation diskuterades. Därvid beslöt årsmötet att rekommendera det av styrelsen förordade alternativ, som innebär att fornminnesföreningen ombildas till ett hembygdsförbund där både hembygdsföreningar och enskilda medlemmar ingår och där båda grupperna har rösträtt genom ombud.

Vid vårutflykten besöktes Rosersbergs slott, skeppssättningen och fornborgen vid Runsa, Östra Ryds kyrka och Rydboholms slott. Dagen avslutades med gemensam middag i Vaxholm.

Höstutflykten ägde rum söndagen den 24 september 1978, varvid Valsgårde gravfält, Lena kyrka och sockenstuga, Dannemora och Tegelsmora hembygds-gårdar, Tobo bruk och Örbyhus slott besöktes.

Extra föreningsmöte hölls torsdagen den 16 november 1978 på Upplands nation i Uppsala under ordförandeskap av landshövding Edenman. Vid mötet godkändes nya stadgar för Stiftelsen Upplandsmuseet samt antogs för första gången nya stadgar för Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. Vidare fastställdes ikraftträdandet av de nya föreningsstadgarna till den 1 januari 1980.

Vintertinget hölls på Upplandsmuseet söndagen den 4 februari 1979. 1978 års utdelning ur Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond gick till Torstuna och Härnevi hembygdsföreningar samt Österunda kyrkliga syförening som bidrag till tryckning av framlidne kyrkoherde Arvid Bladhs under 1930–40-talen sammanställda anteckningar om de berörda tre socknarna. Disa Gilles pris för 1978 tilldelades Österåkers hembygdsförening. Hembygds-konsulent Kjell Nilsson berättade om Stockholms läns hembygdsförbunds organisation och verksamhet.

Årsanslag

För år 1978 har Upplands fornminnesförening erhållit följande anslag:

Från Uppsala kommun	280 000 kronor
Uppsala kommun för bebyggelseinventering	100 000
Uppsala läns landsting	229 000
Stockholms läns hembygdsförbund	7 000
Statligt bidrag (avser 2:a halvåret 1978)	74 000 kronor

Det statliga bidraget har överförts från Stiftelsen Upplandsmuseet för att täcka det tidigare statsbidrag som utgått direkt till fornminnesföreningen till landsantikvariern och en antikvaries lön.

För underhåll av Kvekgården har Uppsala läns landsting och Enköpings kommun lämnat ett anslag för 1978 å vardera 5 000 kronor. Lagunda-Hagunda Hushållningssgille har lämnat ett bidrag till Kvekgården å 200 kronor.

Organisatoriska förändringar

I augusti 1978 träffades avtal mellan Uppsala kommun, Uppsala läns landsting, Stockholms läns landsting och Upplands fornminnesförening om Stockholms läns landstings utträde ur stiftelsen med verkan från den 1 januari 1978.

Sedan Stiftelsen Upplandsmuseets kvarvarande huvudmän Uppsala kommun, Uppsala läns landsting och Upplands fornminnesförening under hösten 1978 godkänt de nya stadgarna för stiftelsen och dessa fastställts av länsstyrelsen i Uppsala län, övertog stiftelsen den 1 januari 1979 fornminnesförening-

ens tidigare uppgift att bedriva kulturminnesvård i Uppsala län. Enligt beslut av Upplands fornminnesförenings och Stiftelsen Upplandsmuseets resp. styrelser överfördes samtidigt alla arbetstagare vid föreningen till Stiftelsen. Vidare övertog Stiftelsen Upplandsmuseet fornminnesföreningens medlemskap i läns museernas samarbetsråd.

Publikationer

Föreningens årsbok Uppland 1978 distribuerades till medlemmarna under hösten 1978. Ur innehållet kan nämnas: "Stenåldersboplaster i Uppland" av Ann Segerberg, "Bonaden från Skog" av Nils Sundquist, "Claes Edens största byggning" av Gunnar Elfström, "Järn, seder och bruk" av Olov Isaksson, "Vattholmatillverkade trökverket Bravo" av Frans Ekström, "Mysteriet med den halvfärdiga milstolpen" av Stefan Nordin samt "Erikslund – en arbetare- och hantverkarestadsdel i Uppsala" av Inger Wilin.

Under hösten 1978 utgav föreningen vidare häftet "Kvarteren Hjorten, Leoparden, Lindormen, Sandbacken, Tigern och Örtedalen i Uppsala. Katalog över gårdar och hus" av Ola Ehn.

Fornminnesföreningens inköpskommitté

Inköpskommittén, som består av hrr Stig Björklund, Bror R. Eriksson, Thorild Lindgren, R. Skogum och O. Ehn, med Anna-Märta Berg som sekreterare, har under året inköpt bl.a. träsnitt av Ernst Nilsson och etsning av Ellis Wallin med Uppsalamotiv, vy av Enköping i början av 1800-talet, utförd i blandad akvarell- och oljefärgsteknik, en syltkittel i mässing, tillverkad i Grillby, samt en samling arbetskläder från Roslagen. Viss del av anslaget har använts för fotodokumentation samt för inköp av äldre litteratur. Föremålen har deponerats hos Stiftelsen Upplandsmuseet.

Kvekgården

Kvekgården i Fröslunda socken har under året varit väl besökt av skolklasser, studiegrupper och allmänhet. Gården har visats av Greta och Bertil Lidberg. Lagunda hembygdsförening har vid sina sammankomster fått utnyttja Kvekgården. I gengäld har hembygdsföreningens medlemmar hjälpt till med lövräfsning och diverse smärre underhållsarbeten. Under verksamhetsåret har upprustningen av den intilliggande vaktarstugan påbörjats.

Bibliotek och arkiv

Föreningens bibliotek och arkiv i föreningens kanslilokaler S:t Eriks gränd 6 har varit tillgängliga för allmänheten alla måndagar, i övrigt efter tidsbeställning. Både biblioteket och arkivet har utökats dels genom inköp och gåvor, dels genom byten med andra fornminnesföreningar och hembygdsförbund.

Uppsala i maj 1979

Ragnar Edenman
ordförande

Ola Ehn
sekreterare/landsantikvarie